

ЗАМЕТКА

Чужорідні види риб у складі корму сірої чаплі (*Ardea cinerea*) на Дніпровському (Запорізькому) водосховищі [Alien Fishes in as Food Objects of the Grey Heron (*Ardea cinerea*) at the Dniprovs'ke (Zaporizkhe) Reservoir]. — Протягом останніх років на Дніпровському (Запорізькому) водосховищі спостерігається активний процес фауногенезу, проникнення, акліматизації та натуралізації нових видів риб. До чужорідних видів риб, які в басейні Дніпра поширюються самостійно або внаслідок антропоїчної діяльності, належать: чабачок амурський — *Pseudorasbora parva*, сонячний окунь — *Lepomis gibbosus*, канальний сомик — *Ictalurus punctatus*, бичок мартовик — *Mesogobius batrachocephalus*, бичок-цуцик — *Proterorhinus marmoratus* та інші (Новіцький, 2005, 2008; Біологічне..., 2008; Slynko et al., 2011). На сьогодні проблема чужорідних видів для України та Європи має виключно важливе екологічне та соціально-економічне значення. Стрімке збільшення кількості чужорідних видів, їхня успішна натуралізація в басейні дніпровських водосховищ зумовлює значну вірогідність подальшого просування цих тварин на захід Європи. Якщо врахувати, що деякі з чужорідних видів є функціонально небезпечними для екосистем-реципієнтів (*Perccottus glenii*, *Pseudorasbora parva*, *Neogobius melanostomus* та ін.), існує реальна загроза масового біологічного забруднення водойм країн-сусідів України. Відсутність копійних робіт з дослідження всіх аспектів натуралізації чужорідних тварин у природних та штучних водоймах України зумовлює актуальність будь-яких дослідницьких робіт стосовно біології та екології видів-«чужаків», аспектів їхньої адаптації та натуралізації, екологічної ролі для біоценозів. Орнітологічні дослідження проводили 22.06.2012 на острові Дика Коса, який розташований на суміжній із Дніпровсько-Орільським природним заповідником території, під колоніальним поселенням сірої чаплі (*Ardea cinerea* Linnaeus, 1758). Координати колонії: 48°29'41,22" пн. шир., 34°44'50,89" сх. дов. Площа колоніального поселення складає 150 м². Вік колонії — 5 років. Сучасна чисельність *A. cinerea*, які тримаються в колоніальному поселенні, — 140 пар. Під деревами, де гніздяться птахи, виявлено 37 напівперетравлених решток 9 видів риб, серед яких достовірно визначені свіжі рештки сонячного окуня (1 екз. завдовжки 11,0 см) та чабачка амурського (2 екз. завдовжки 7,5 та 9 см). За літературними даними (Літопис..., 1995, 1996; Кошелев и др., 1997), у складі раціону сірої чаплі із Дніпровсько-Орільського природного заповідника раніше відзначали карасів сріблястого та золотого, верховодку, судака, щуку, плітку, окуня річкового, в'юна, головня, плоскирку, пічкара, йоржа, в тому числі і чебачка амурського, *Pseudorasbora parva*, але факт споживання сірою чаплею чужорідного сонячного окуня, *Lepomis gibbosus*, натуралізованого нещодавно у басейні середнього Дніпра, зареєстрований вперше. Таким чином, можна стверджувати про включення чужорідних видів риб до складу їжі сірої чаплі, яка на сьогодні може бути природним ворогом для цих тварин. — **Р. О. Новіцький** (Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара), **М. В. Вовк** (Дніпровсько-Орільський природний заповідник).